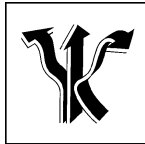

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**“ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ’ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ”**
(для бакалаврів)

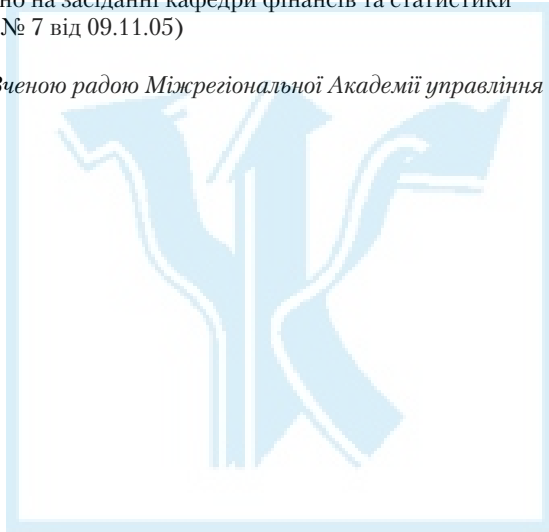
МАУП

Київ 2006

Підготовлено професором кафедри фінансів та статистики
Г. І. Філіною

Затверджено на засіданні кафедри фінансів та статистики
(протокол № 7 від 09.11.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Філіна Г. І. Навчальна програма дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”, вказівки до виконання контрольної та курсової робіт, теми контрольних і курсових робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” є спеціальним курсом і призначена для вивчення слухачами бакалаврату всіх форм навчання.

Вивчення дисципліни проводиться відповідно до навчального плану, програми, списку наведеної літератури та інших організаційно-методичних матеріалів МАУП.

Для його засвоєння потребуються знання, отримані у процесі вивчення таких дисциплін: “Теорія фінансів”, “Фінанси підприємств”, “Гроші та кредит”.

Дисципліна “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” охоплює організацію фінансової роботи підприємств всіх форм господарювання, основні напрями управління фінансами підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках. Відповідно до цього метою курсу є оволодіння теоретичними та практичними навичками ефективної фінансової діяльності, результатом якої є підвищення прибутковості підприємства.

Особливу увагу при вивченні дисципліни необхідно приділяти законодавчій базі фінансової діяльності України, знання якої є обов’язковим.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН вивчення дисципліни “ФІНАНSOVA ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ”

№ пор.	Назва теми
1	Основи фінансової діяльності суб’єктів господарювання
2	Особливості фінансування підприємств різної форми власності
3	Формування власного капіталу підприємств
4	Самофінансування підприємств
5	Дивідендна політика
6	Позиковий капітал підприємства
7	Фінансові аспекти реорганізації підприємств
8	Фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації
9	Фінансова інвестиційна діяльність підприємств
10	Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин
11	Фінансовий контролінг
12	Бюджетування на підприємстві

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ФІНАНSOVA ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ’ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ”

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб’єктів господарювання

Визначення фінансових ресурсів підприємства. Фінансова діяльність як засіб реалізації стратегічних цілей суб’єкта господарювання на ринку. Цілі фінансової діяльності та завдання, які вирішуються у процесі управління фінансами підприємства. Функціональний зв’язок фінансової діяльності та фінансового менеджменту Роль фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоздатності суб’єкта господарювання. Створення конкурентної переваги за витратами виробництва. Критерії прийняття фінансових рішень.

Види фінансової діяльності. Форми фінансування підприємства: внутрішні та зовнішні джерела.

Організація фінансової діяльності підприємств. Роль і завдання фінансової служби підприємства. Фактори, що впливають на структуру фінансової служби підприємства. Функціональна, дивізіональна та матрична структура фінансової служби підприємства. Вимоги до працівників фінансової служби.

Література [1; 10; 14; 18; 21]

Тема 2. Особливості фінансування підприємств різної форми власності

Особливості формування фінансів підприємств виробничої та невиробничої сфер (комерційних і некомерційних підприємств). Фактори, що впливають на вибір організаційної форми бізнесу. Взаємовідносини власників як чинник вибору правової форми організації підприємства. Джерела фінансових ресурсів суб’єктів господарювання з різною правовою формою організації фінансів. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств, акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, командитних і повних товариств, кооперативів, підприємств з іноземними інвестиціями, державних і казенних підприємств.

Література [1; 2; 19; 21; 24]

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств

Мобілізація фінансових ресурсів у власний капітал підприємств різних правових форм організації бізнесу. Структура власного капіталу підприємства за даними балансу. Функції власного капіталу. Цілі і методи зміни структури та величини власного капіталу. Сутність і склад резервного капіталу підприємства. Приховані резерви як джерело фінансування діяльності підприємства.

Призначення і джерела формування статутного фонду підприємства за видами власності. Визначення розміру статутного фонду. Методи оцінювання внесків засновників підприємства у статутний фонд. Співвідношення оплаченої та неоплаченої часток статутного фонду: кількісне визначення, законодавче регулювання. Шляхи збільшення статутного фонду ТОВ, ПП за рахунок зовнішнього фінансування та внесків у товарній формі. Методи збільшення статутного фонду шляхом перерозподілу загального капіталу підприємства без його зростання. Фактори і методи зменшення статутного капіталу ТОВ і ПП.

Формування статутного капіталу акціонерного товариства простими і привілейованими акціями. Номінальний, балансовий та ринковий курс корпоративних прав (акцій).

Методи і джерела збільшення статутного капіталу акціонерного товариства. Визначення курсу емісії акцій. Цілі та методи зменшення статутного капіталу АТ. Зміст санації балансу.

Складання балансу, звіту про фінансові результати та звіту про власний капітал.

Література [2; 11; 12; 17; 21]

Тема 4. Самофінансування підприємств

Внутрішні джерела фінансування підприємства: чистий прибуток, амортизаційні відрахування, забезпечення наступних витрат і платежів. Валовий дохід, валові витрати, прибуток — чинники, що формують власні фінансові ресурси.

Планування виручки від реалізації продукції на основі аналітичного підходу (метод “товарного балансу” та узагальненої вартісної оцінки) та з використанням методу крапки беззбитковості. Визначення мінімального та оптимального обсягів виробництва на основі методу крапки беззбитковості.

Визначення прибутку як оподаткованого валового доходу. Планування прибутку і рентабельності господарської діяльності методами

поасортиментного планування, аналітичним і методом необхідної прибутковості капіталу. Розподіл чистого прибутку за напрямками використання: формування спеціальних грошових фондів підприємства.

Використання коштів, призначених для забезпечення витрат і платежів.

Амортизація як джерело власних фінансових ресурсів. Сутність і зміст амортизаційної політики підприємства. Формування амортизаційного фонду підприємства різними методами нарахування амортизації.

Сутність самофінансування як внутрішнього фінансування. Напрями самофінансування: з метою підтримки рівня виробництва та з метою забезпечення економічного росту. Приховані резерви та їх використання для самофінансування. Відкрите самофінансування. Потік самофінансування (грошовий потік підприємства) та його елементи. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства. Розрахунок грошового потоку підприємства від операційної діяльності прямим і непрямым методами. Звіт про рух грошових коштів.

Література [11; 12; 17; 20; 21; 23; 26]

Тема 5. Дивідендна політика підприємства

Економічна сутність дивідендів та основні теоретичні концепції щодо дивідендної політики підприємства. Зміст дивідендної політики підприємства та її інструменти. Фактори, що визначають дивідендну політику: стадія життєвого циклу підприємства, наявність джерел капіталу, законодавчі обмеження, параметри ринку цінних паперів, інтереси власників. Типи дивідендної політики. Методи нарахування дивідендів. Форми виплати дивідендів. Порядок виплати дивідендів. Вплив дивідендної політики на фінансовий стан підприємства.

Література [12; 13; 17; 21]

Тема 6. Позиковий капітал підприємства

Об'єктивна необхідність позикових коштів у складі фінансових ресурсів підприємства. Залучення позикового капіталу на кредитному ринку. Залучення позикового капіталу на ринку цінних паперів.

Фінансування шляхом короткострокових запозичень: сфера застосування, цілі, порівняльна вартість кредитування різними методами. Рішення про короткострокове кредитування – вибір між ризиком і прибутковістю. Критерії вибору виду короткострокового

банківського кредиту. Інструменти короткострокових запозичень. Види банківських короткострокових кредитів. Сутність комерційного (товарного) кредитування підприємства та його вартість. Нормальна кредиторська заборгованість підприємства як джерело фінансування оборотних активів. Кредитування методом факторингу: сутність, види, переваги. Метод розрахунку вартості факторингу. Цілі та види середньо- і довгострокового кредитування: банківські кредити, іпотечний кредит, консорціумний кредит, займи з правом участі у прибутках, випуск облігацій, лізинг. Визначення ефективної (реальної) ставки відсотка.

Залучення капіталу емісією облігацій: порядок емісії облігацій, вартість позики, погашення облігацій. Види облігацій. Варранти.

Поняття кредитоспроможності підприємства. Кредитоспроможність підприємства як передумова отримання кредитів. Якісні та кількісні показники кредитоспроможності. Кредитне забезпечення та його роль в отриманні та вартості кредиту. Види забезпечення кредиту: застава, гарантії, поручительства. Застава майна (рухомого і нерухомого), майнових прав, цінних паперів.

Література [11–13; 17; 21; 26]

Тема 7. Фінансові аспекти реорганізації підприємств

Сутність реорганізації підприємства. Мотиви реорганізації підприємства (економічні, податкові, підприємницькі). Правові аспекти реорганізації підприємств: перереєстрація, захист інтересів кредиторів, угода про умови реорганізації.

Необхідність оцінки вартості підприємства. Законодавчі та методичні засади оцінки вартості майна. Визначення вартості капіталу підприємства як середньозваженої величини вартості власного та позикового капіталу. Визначення вартості підприємства на основі дохідного підходу, майнового та ринкового підходів. Поетапний порядок проведення оцінки підприємства згідно з національними стандартами оцінки майна.

Реорганізація підприємства з метою укрупнення і чинники, що спонукають до нього. Форми укрупнення підприємства: злиття підприємств, приєднання. Методи укрупнення підприємства (придбання активів за гроші, передача активів, створення нової юридичної особи, отримання контрольного пакета акцій). Порядок здійснення укрупнення підприємства. Складання передатного балансу.

Реорганізація підприємства з метою його розукрупнення та фактори, що його викликають. Проведення розукрупнення методом поділу підприємства. Проведення розукрупнення методом виділення структурного підрозділу. Складання роздільного балансу.

Перетворення підприємства шляхом зміни форми власності або організаційно-правової форми юридичної особи. Порядок перетворення підприємства. Порядок створення відкритого або закритого акціонерного товариства в ході реорганізації підприємства перетворенням.

Література [1; 2; 12; 13; 21; 25]

Тема 8. Фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації

Визначення спільної господарської діяльності. Форми спільної діяльності зі створенням або без створення юридичної особи на підставі договорів про спільну діяльність. Особливості спільної діяльності резидентів і нерезидентів без створення юридичної особи. Оформлення управління спільною діяльністю та права сторін з розпорядження частками кожного учасника договору кооперації.

Фінансування спільної діяльності майновими та грошовими внесками учасників договору кооперації. Особливості фінансування договорів кооперації за участю іноземного інвестора. Фінансова та податкова звітність у межах договору (контракту). Порядок розподілу прибутку між учасниками договору кооперації та оподаткування розподілених частин прибутку. Оподаткування доходів нерезидентів за договором кооперації та оподаткування репатріації прибутку. Фінансові відносини з припинення дії договору про спільну діяльність.

Література [11–13; 21; 25]

Тема 9. Фінансова інвестиційна діяльність підприємств

Сутність і склад фінансових активів підприємства. Визначення та цілі здійснення довгострокових фінансових інвестицій. Види довгострокових фінансових активів: цінні папери, що засвідчують право власності, боргові цінні папери, вкладення у власний капітал інших підприємств. Визначення та цілі поточних фінансових інвестицій.

Види поточних фінансових активів: банківські депозити, цінні папери грошового ринку. Поняття чистого грошового потоку. Використання методу дисконтування грошового потоку для визначення

майбутньої вартості грошей. Обґрунтування рішення про здійснення фінансових інвестицій.

Оцінка майбутньої вартості фінансових активів методом дисконтування, методом ефективної ставки процента, методом визначення внутрішньої норми прибутковості. Визначення для фінансової звітності вартості фінансових інвестицій в цінні папери за справедливою вартістю та методом ефективної ставки процента. Визначення для фінансової звітності вартості фінансових інвестицій в капітал інших підприємств та у спільну діяльність зі створенням юридичної особи.

Література [11–13; 21; 26]

Тема 10. Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин

Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємства за видами грошових потоків. Планування валютних ресурсів підприємства. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: ліцензування, квотування, регулювання валютних операцій підприємства. Правила ІНКОТЕРМС. Типові платіжні умови зовнішньоекономічних контрактів. Фінансові інструменти розрахунків за експортними контрактами (засоби перерахування коштів у міжнародній торгівлі). Валютні ризики в діяльності підприємства та їх запобігання. Факторинг і форфейтинг у зовнішньоекономічній діяльності. Правова основа зовнішньоекономічної діяльності.

Визначення бази оподаткування вартості товару при нарахуванні мита, митних зборів, акцизного збору та податку на додану вартість. Визначення митної вартості товару, завезеного на митну територію України. Визначення митної вартості товару, вивезеного з митної території України.

Література [18; 21; 22]

Тема 11. Фінансовий контролінг

Контролінг — метод ефективного менеджменту підприємства. Функції контролінгу як системи підтримки управлінських рішень: координація, фінансова стратегія, планування та бюджетування, бюджетний контроль, внутрішній консалтинг, внутрішній аудит і ревізія. Завдання контролінгу відповідно до його функцій. Фінансовий контролінг як функціональна підтримка фінансового менеджменту. Стратегічний фінансовий контролінг. Оперативний фінансовий конт-

ролінг: бюджетування та бюджетний контроль. Методи контролінгу: аналіз точки беззбитковості, бенчмаркінг, вартісний аналіз.

Література [15; 21]

Тема 12. Бюджетування на підприємстві

Фінансове планування (коротко- і довгострокове) як розробка прогностичних показників (планів) для бюджетування. Короткострокове фінансове планування: план доходів і витрат, плановий баланс, оперативний фінансовий план. Довгострокове фінансове планування: план інвестицій, план інвестування та фінансування.

Завдання бюджетування у складі системи фінансового планування на підприємстві. Бюджетування — найефективніший метод гнучкого поточного планування, що враховує особливості підприємства. Принципи бюджетування. Встановлення контролю за надходженням і витрачанням коштів підприємства через систему бюджетів. Система бюджетів підприємства: первинний бюджет, основний бюджет (сукупність основних бюджетів), часткові бюджети (бюджети підрозділів, бюджети окремих витрат тощо). Методика гнучкого бюджетування, види гнучких бюджетів. Методика складання фіксованих бюджетів, види фіксованих бюджетів. Методи складання бюджетів: на основі фактичного рівня попереднього періоду (традиційне бюджетування); на основі технічних нормативів (нуль-базис — бюджетування).

Поняття бюджетного контролю. Контроль відхилень у бюджетному плануванні.

Планування загальної потреби підприємства в капіталі. Планування капіталу для фінансування основних засобів і нематеріальних активів. Планування капіталу для фінансування оборотних активів.

Література [10; 14; 21; 23]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ ТА КУРСОВОЇ РОБІТ

Контрольна робота виконується у вигляді реферату на зазначену нижче тему. Реферат обсягом 15–20 сторінок має містити вступ (1 с.), основну частину (до 20 с.), висновки (1 с.) та список літератури з наведенням законодавчих актів за темою реферату. Тему реферату студент вибирає за першою літерою свого прізвища.

Курсова робота виконується згідно з “Методичними вказівками до виконання курсових робіт”. Тема курсової роботи вибирається за першою літерою прізвища студента.

Перша літера прізвища студента	Номер теми реферату	Перша літера прізвища студента	Номер теми реферату
А	1	О	14
Б	2	П	15
В	3	Р	16
Г	4	С	17
Д	5	Т	18
Е	6	У	19
Є, Ж	7	Ф	20
З	8	Х	21
І	9	Ц	22
К	10	Ч	23
Л	11	Ш	24
М	12	Щ	25
Н	13	Ю, Я	26

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ І КУРСОВИХ РОБІТ

1. Формування оборотних активів підприємства.
2. Основні фонди підприємства та джерела їх фінансування.
3. Амортизаційна політика підприємства.
4. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства.
5. Формування власного капіталу підприємства.
6. Формування і зміни статутного капіталу підприємства.
7. Залучення банківських кредитів у позиковий капітал підприємства.
8. Позикові кошти підприємства, залучені на ринку цінних паперів.
9. Визначення структури та вартості капіталу підприємства.
10. Оцінка фінансового стану підприємства та методи його покращання.
11. Відновлення платоспроможності підприємства шляхом санації.
12. Сутність і процедура банкрутства в Україні.
13. Фінансові інвестиції підприємства.
14. Планування реалізації та прибутку від операційної діяльності.
15. Планування матеріальних запасів і грошових резервів підприємства.
16. Види фінансового планування на підприємстві.

17. Вибір дивідендної політики підприємства.
18. Бюджетування як метод поточного фінансового планування.
19. Фінансове планування у складі бізнес-плану.
20. Формування цінової політики підприємства та її вплив на фінансовий стан підприємства.
21. Цілі та зміст фінансової політики підприємства.
22. Підвищення прибутковості підприємства.
23. Державне регулювання та ризику зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
24. Формування необоротних активів методом оперативного та фінансового лізингу.
25. Факторингові операції як метод фінансування оборотних активів підприємства.
26. Планування реалізації та прибутку підприємства.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Капітал підприємства за економічною сутністю і складом активів.
2. Цілі, зміст і завдання фінансової діяльності за її напрямками.
3. Організація фінансової діяльності залежно від структури підприємства та масштабів бізнесу.
4. Зміст фінансової політики суб'єкта господарювання.
5. Завдання фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоздатності підприємства.
6. Правова база фінансової діяльності.
7. Фактори, що впливають на вибір організаційної форми підприємства.
8. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств різної організаційної форми.
9. Особливості фінансової діяльності підприємств на основі договорів кооперації.
10. Склад і функції власного капіталу підприємства.
11. Призначення статутного фонду підприємства, джерела його формування і визначення розміру.
12. Формування статутного фонду підприємств за видами власності.
13. Номінальна, балансова та ринкова вартості акцій.
14. Чинники та методи збільшення статутного фонду підприємств різних організаційних форм.

15. Внутрішні джерела збільшення статутного капіталу підприємства.
16. Чинники та методи зменшення статутного капіталу підприємств різних організаційних форм.
17. Зміст санації балансу АТ і методи її проведення.
18. Призначення та джерела формування резервного капіталу підприємства за видами резервних фондів.
19. Сутність відкритого та прихованого резервного капіталу підприємства.
20. Внутрішні джерела поповнення власних фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.
21. Методи планування реалізації продукції (послуг).
22. Методи планування прибутку підприємства.
23. Загальний прибуток підприємства і пошук шляхів його зростання.
24. Визначення мінімального та оптимального обсягів виробництва, реалізації продукції на основі розрахунку беззбитковості виробництва.
25. Нерозподілений прибуток та його використання.
26. Сутність відкритого самофінансування. Рефінансування прибутку.
27. Сутність прихованого самофінансування.
28. Рівень самофінансування та кредитоспроможність підприємства.
29. Фінансування за рахунок створених резервів подальших витрат.
30. Чистий грошовий потік та його склад за елементами.
31. Прямий метод розрахунку чистого грошового потоку.
32. Непрямий метод визначення чистого грошового потоку та його застосування в управлінні фінансами.
33. Показники грошового потоку підприємства, їх зв'язок із розміром амортизації у складі грошового потоку.
34. Зміст дивідендної політики підприємства та фактори, що її визначають.
35. Теоретичні концепції побудови дивідендної політики підприємства.
36. Порядок нарахування та виплати дивідендів акціонерним товариством.
37. Порядок нарахування та виплати дивідендів приватним підприємством і підприємством з часткою державної власності.
38. Грошова і негрошова форми виплати дивідендів.
39. Методи виплати дивідендів і види дивідендної політики.
40. Вплив дивідендної політики на ринкову вартість АТ.
41. Необхідність позикових коштів у фінансуванні господарської діяльності підприємства.

42. Завдання, методи та інструменти короткострокового запозичення.
43. Завдання, методи та інструменти довгострокового запозичення.
44. Фактори, що впливають на вартість банківських позик.
45. Кредитоспроможність позичальника та її визначення кредитором.
46. Взаємовідносини підприємства та банку з отримання кредиту.
47. Обґрунтування доцільності зовнішнього фінансування діяльності на основі оцінки ефективності запозичення коштів.
48. Основні підходи до оптимізації розміру та структури запозиченого капіталу із залученням методу фінансового важеля.
49. Види застав при банківському кредитуванні.
50. Застосування гарантій та поручительств у разі отримання кредитів.
51. Лізінг як засіб кредитування підприємства, його види та визначення загальної суми платежу.
52. Сутність, види факторингу та його можливості у кредитуванні оборотних засобів.
53. Запозичення емісією облігацій на фондовому ринку. Вартість запозичення.
54. Погашення підприємством облігацій різних видів.
55. Фінансування оборотного капіталу факторингом. Види факторингу, його вартість.
56. Цілі, зміст і фінансування кредитно-товарної політики суб'єкта господарювання.
57. Методичний підхід до вибору варіанту кредитної політики підприємства.
58. Умови товарного кредиту і фактори, що впливають на рішення про надання кредиту.
59. Зміст і чинники укрупнення підприємства злиттям, приєднанням і поглинанням.
60. Зміст і чинники розукрупнення підприємства поділом або виділенням.
61. Вартість власного, запозиченого та загального капіталу підприємства.
62. Джерела фінансування реальних інвестиційних проектів власними та позиковими коштами.
63. Оцінка та зменшення ризикованості реального інвестування підприємства.

64. Довго- і короткострокові фінансові інвестиції підприємства в капітал інших суб'єктів господарювання: чинники, відображення у звітності.
65. Вартість фінансових інвестицій, що обліковуються методом участі в капіталі (первісна і поточна вартість).
66. Довго- і короткострокові фінансові інвестиції в цінні папери: види цінних паперів, відображення у звітності.
67. Вартість фінансових інвестицій у цінні папери (початкова та поточна вартість).
68. Зміст роботи фінансової служби при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
69. Основні ризики в разі здійснення підприємствами зовнішньоекономічних операцій та запобігання їм.
70. Фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів: ціни, форми розрахунків.
71. Факторинг і форфейтинг у зовнішньоекономічній діяльності.
72. Зміст фінансового контролінгу, його стратегічні та оперативні цілі.
73. Методи контролінгу та їх інформаційна основа.
74. Зміст короткострокового (поточного та оперативного) фінансового планування.
75. Зміст довгострокового фінансового планування.
76. Сутність бюджетування як складової фінансового планування, його принципи та функції.
77. Склад основного бюджету підприємства.
78. Склад часткових (функціональних) бюджетів та їх інформаційна основа.
79. Методи складання бюджетів: традиційне бюджетування і нуль-бюджетування.
80. Зміст бюджетного контролю.
81. Визначення обсягу капіталу для фінансування необоротних активів за їх видами.
82. Формування основних засобів і нематеріальних активів власними коштами суб'єкта господарювання.
83. Залучення позикових коштів для формування основних засобів і нематеріальних активів.
84. Сутність амортизаційної політики підприємства та її роль у формуванні основних фондів.

85. Визначення потреби у капіталі для фінансування оборотного капіталу. Попередження інфляційного ризику втрат оборотних коштів.
86. Фінансування оборотного капіталу власними та запозиченими коштами.
87. Оптимізація рівня запасів товарно-матеріальних цінностей і фактори, що впливають на розмір запасів.
88. Методика нормування оборотних засобів у матеріальних цінностях за видами запасів.
89. Структура грошових засобів підприємства і принципи управління ними.
90. Оборотні засоби в дебіторській заборгованості: види, структура та залежність від тривалості виробничо-комерційного циклу, політика повернення коштів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавча та нормативна

1. Конституція України. Ст. 85, 95, 96–98, 116, 119, 138, 142, 143.
2. Господарський кодекс України // Відомості ВВР України. — 2003. — № 18–22.
3. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.91 // Відомості ВВР України. — 1991. — № 38.
4. Закон України “Про систему оподаткування” від 18.02.97 // Відомості ВВР України. — 1997. — № 16.
5. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням і похованням” від 18.01.017 // Уряд. кур’єр. — 2000. — № 38.
6. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 23.03.2000 // Уряд. кур’єр. — 2000. — № 72.
7. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 21.09.99 // Уряд. кур’єр. — 1999. — № 215.
8. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 03.12.97 // Уряд. кур’єр. — 1998. — № 11; 12.
9. Національні стандарти бухгалтерського обліку: Закони, положення, інструкції. — К.: Консалт, 2000. — 254 с.

Навчальна

10. *Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов П. І., Петрова К. Я.* Фінансова діяльність підприємства. — К.: Либідь, 2002.
11. *Бланк И. А.* Финансовый менеджмент. — К.: Ника-Центр, 1999.
12. *Бриггем Ю., Эрхард М.* Финансовый менеджмент: 10-е изд. — М., 2005.
13. *Дж. К. Ван Хорн.* Основы управления финансами. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 799 с.
14. *Зятківський І. В.* Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2003.
15. *Контроллинг* как инструмент управления предприятием. — М.: ЮНИТИ, 2001.
16. *Крутик А. Б., Хайкин М. М.* Основы финансовой деятельности предприятия: Учебник. — СПб.: Бизнес-пресса, 1999. — 445 с.
17. *Перар Ж.* Управление финансами с упражнениями. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 356 с.
18. *Перар Ж.* Управление международными денежными потоками. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 208 с.
19. *Суторміна В. М., Федосов В. М., Рязанова Н. С.* Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посіб. — К.: Либідь, 1993.
20. *Трнев Н. Н.* Управление финансами. — М.: Финансы и статистика, 1999.
21. *Терещенко О. О.* Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2003.
22. *Управління зовнішньоекономічною діяльністю:* Навч. посіб. / За ред. А. І. Кредісова. — К.: Віра-Р, 1998.
23. *Філімоненков О. С.* Фінанси підприємств. — К.: МАУП, 2003.
24. *Фінанси підприємств:* Підручник / За ред. А. М. Поддєрьогіна. — К.: КНЕУ, 2002.
25. *Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.* — 2-ге вид. — К.: Лібра, 1999.
26. *Финансовый менеджмент. Теория и практика* / Под ред. Е. С. Стояновой. — М.: Перспектива, 1997. — 564 с.
27. *Финансы предприятий* / Под ред М. В. Романовского. — СПб.: Бизнес-пресса, 2000.
28. *Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С.* Финансы предприятий: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 341 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”	3
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”	4
Вказівки до виконання контрольної та курсової робіт.....	10
Теми контрольних і курсових робіт.....	11
Питання для самоконтролю.....	12
Список рекомендованої літератури.....	16

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп’ютерне верстання *Г. В. Макуха*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2485

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП